

Ο σύγχρονος Έλληνας Αξιωματικός

Χαρακτηριστικά, εκπαίδευση, προοπτικές και προκλήσεις

Αντισυνταγματάρχης Γεώργιος Κουκάκης,

Μέλος της ΑΛΛΗΛΟΝ

Αξιωματικός του Στρατού Ξηράς, Μέλος του [ΕΛΙΣΜΕ](#),

Αναλυτής στο [ΚΕΔΙΣΑ](#), Ερευνητικός Συνεργάτης (Research Associate)

του [Hermes Institute of International Affairs, Security & Geoeconomy](#),

Κάτοχος Master of Arts στη «Διακυβέρνηση, Ανάπτυξη και Ασφάλεια στη Μεσόγειο» του Πανεπιστημίου Αιγαίου, Υποψήφιος Εκπαιδευτής Ενηλίκων (Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π.)

[Georgios Koukakis](#) | [LinkedIn](#)

Περίληψη:

Τα τελευταία χρόνια, παρά το γεγονός ότι ο Στρατός Ξηράς αποτελεί έναν θεσμό που χαίρει της εμπιστοσύνης του Ελληνικού λαού, παρατηρείται μία μείωση των εισακτέων στις Στρατιωτικές Σχολές. Μέσα από το παρόν άρθρο επιχειρείται η ενημέρωση των νέων σχετικά με τη διαδικασία εισαγωγής στη Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, τα χαρακτηριστικά που πρέπει να διαθέτει ένας Αξιωματικός, την εκπαίδευση που λαμβάνει κατά τη διάρκεια και μετά την αποφοίτησή του από αυτήν, τις προοπτικές εξέλιξης αλλά και τις προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει, ώστε να μπορέσουν οι νέοι να σχηματίσουν μία όσο το δυνατόν πιο εμπεριστατωμένη άποψη πάνω στο θέμα.

Όποιος σε κοιτά τα μάτια του να γεμίζουν παλληκάρι!

Αυτή την προτροπή δίνει ο Μακεδονομάχος **Παύλος Μελάς** (1870-1904) στην επιστολή του προς το νεαρό Εύελπι¹, ένα κείμενο με το οποίο έχουν γαλουχηθεί ολόκληρες γενιές Ελλήνων Αξιωματικών της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων (ΣΣΕ)². Στο εν λόγω κείμενο περιγράφονται αρκετά από τα χαρακτηριστικά που πρέπει να συγκεντρώνει ένας Αξιωματικός, όπως η απλότητα, η σεμνότητα, η ανθρωπιά, η λακωνικότητα, το πείσμα, η αντοχή, η πειθαρχία, η ψυχραιμία, το θάρρος, η εργατικότητα, το αγωνιστικό πνεύμα και η αγάπη για την Πατρίδα.

Σε αρκετά σημεία αναφέρεται επίσης στον πόλεμο, λέγοντας μάλιστα πως «Ένας είναι ο σκοπός σου: ο Πόλεμος». Αυτό ωστόσο ΔΕΝ σημαίνει ότι ο Εύελπις - και μετέπειτα Αξιωματικός - πρέπει να είναι πολεμοχαρής, αλλά πως **βασική του αποστολή είναι η διεξαγωγή στρατιωτικών επιχειρήσεων**, αντικείμενο πάνω στο οποίο εκπαιδεύεται τόσο κατά τη διάρκεια της φοίτησής του στη ΣΣΕ όσο και κατά τη διάρκεια της σταδιοδρομίας του, ενσαρκώνοντας τη λατινική ρήση **«Si vis pacem, para bellum»**, δηλαδή αν θέλεις ειρήνη πρέπει να προετοιμάζεσαι για πόλεμο.

Η επιστολή του Παύλου Μελά προς τον νεαρό Ευέλπι

Η ζωή σου είναι πόλεμος.
Η γη σου είναι φρούριο και χρέος σου η Νίκη.
Μη μιλάς, να σκέπτεσαι, ν' αγαπάς, να μὴν ποιάς.
Ένας είναι ὁ σκοπός σου, ὁ Πόλεμος.
Πολεμά για τὸ ἴσωνά σου, για τὰ Ἑλληνικά ἰσωνά τοῦ ἀνδρισμοῦ. Πολεμά για τὴν Μεγάλη Ἰδέα.
Ἄνδρες που περπατοῦν στή ζωή εὐθετενές και μέ γαλήνη, μοθρμένοι να ποιοῦν χωρὶς να ὑποφέρουν, να κινῶν χωρὶς να θραιοβολοῦν, να κινῶνται χωρὶς να μορολοῦν.
Αὐτοὶ είναι οἱ πραγματικοὶ ἄνδρες, θεμέλια γενεῶν.
Αὐτοὶ είναι οἱ Ευέλπιδες οἱ αἰσιανοὶ ἠγήτορες τοῦ ἔθνους.
Νεαροὶ Ευέλπι μὴθε και ἐξασκήσου να εἶσαι ἄπλός, ἀλόγολογος, συγκρατημένος, σεμνός.
Λίγα λόγια, πολλά ἔργα.
Ἀνθρωπιά μεγάλη, πειθαρχία, πείσμα, ἄνοιξη.
Ὅποιος σέ κοιτά, τὰ μάτια του να γεμίζουν παιλακάρι. Περισσότερο να προσβάλλεται ὅταν σέ κυριεύει ὁ πόνος.
Μη θυμώνεις, χειρότερα είναι να χτυπήσεις ἑστω και ἄν μὴν κρτεῖσαι με ἕναν κόμπο στο λαίμο.
Νά φάγεις είναι δειλία. Μόνος σου ἀποφάσεις να γίνης Ἀξιωματικός.
Ἀπελπίσῃ, ὕστερο να γελάς και ὀπὸ τὴν μία μέρα στην ἄλλη γίνεσαι ἄνδρας. Θέλω δὴ, μαθόνεις να κρατῆς μέσα σου τὸν πόνο και τὴν ἄπορία. Ἐτοι χωρὶς να φαίνεται, ὀλλά να ἐπιμένεις πάντα στο σκοπό σου, στο ὄνειρό σου.

Παῦλος Μελάς
Ἀνθυπολοχαγός Πυροβολικού
Τέτις 1891

εξετάσεις οἱ ὁποῖες αξιολογοῦν τὴν ψυχική, υγειονομική και φυσική του κατάσταση⁴. Κατά τὴ διάρκεια τῆς φοίτησῆς του στη ΣΣΕ, λαμβάνει μέρος σε υποχρεωτική **στρατιωτική εκπαίδευση**⁵, μέσω τῆς ὁποῖας αναπτύσσει τὶς βασικές στρατιωτικές ικανότητες που είναι απαραίτητες για τὴν αποτελεσματική ἀσκηση τῶν στρατιωτικῶν καθηκόντων του ἀλλά και σε **ακαδημαϊκή εκπαίδευση**⁶, ἡ ὁποῖα ἔχει ὡς στόχο τὴ γενικότερη μόρφωση, μιας και ο Αξιωματικός δεν νοεῖται (και δεν πρέπει) να είναι μονοδιάστατος ἢ αποκομμένος ἀπὸ τὶς διεθνείς εξελίξεις και τὸ ευρύτερο κοινωνικό σύνολο. Στο σημείο αὐτό αξίζει να τονιστεῖ ὅτι ἡ ΣΣΕ είναι τὸ πρώτο Ἀνώτατο Εκπαιδευτικό Ἰδρυμα (ΑΕΙ) που ἰδρύθηκε στη χώρας μας⁷, ἔχει διάρκεια φοίτησης **τέσσερα (4)** ἔτη και είναι ἰσότημη με τα υπόλοιπα ΑΕΙ.

Λαμβάνοντας ὑπόψη τὴν ολοένα αυξανόμενη ἀνάπτυξη τῆς τεχνολογίας που παρατηρεῖται τὶς τελευταίες δεκαετίες ἡ ὁποῖα ἔχει συμβάλλει καθοριστικά στη διαμόρφωση του σύγχρονου πεδίου τῆς μάχης, τὸ ὁποῖο πλέον χαρακτηρίζεται ὡς πολυχωρικό³ (**multi-domain battlefield**), αναρωτιέται κανεῖς αν τα παραπάνω χαρακτηριστικά ανταποκρίνονται στις σύγχρονες απαιτήσεις. Ἡ ἀπάντηση στο ερώτημα αὐτό είναι πως τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά αποτελοῦν τὸ «θεμελιώδη πυρήνα» του Αξιωματικού, ὁ ὁποῖος εκτός ἀπὸ **χειριστῆς μέσων** και **εμπνευστῆς σχεδίων** είναι (κυρίως) **ἠγήτορας (leader)** καθώς τὸ βασικό μέσο εκπλήρωσης τῆς ἀποστολῆς του είναι τὸ ἀνθρώπινο δυναμικό που διοικεῖ. Αὐτό σημαίνει ὅτι εκτός ἀπὸ τὶς πιστοποιημένες ικανότητες που πρέπει να διαθέτει – γνωστές στον επιχειρηματικό κόσμο ὡς **hard skills** – ὅσον ἀφορὰ τὴ στρατιωτική ἐπιστήμη και τὴν επιχειρησιακή τέχνη, οφείλει να ἔχει ἀναπτύξει και τὶς ἀνάλογες δεξιότητες (**soft skills**), ὅπως για παράδειγμα τὴν ἐπικοινωνία, τὴν ομαδικότητα, τὴν καινοτομία, τὴν προσαρμοστικότητα, τὴν κριτική σκέψη, τὴν οργανωτικότητα και πολλές ἄλλες.

Ἀς πάρουμε ὀμως τα πράγματα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Για να μπορέσει ἕνας νέος να γίνεῖ Αξιωματικός του Στρατοῦ Ξηράς, θα πρέπει να πρώτα να εἰσαχθεῖ στη ΣΣΕ. Αὐτό σημαίνει ὅτι πρέπει να συγκεντρώσει τὴν ἀπαραίτητη βαθμολογία στις **πανελλήνιες εξετάσεις** και να ἐπιτύχει σε ξεχωριστές **προκαταρκτικές**

Με τὴν ἀποφοίτησή τους ἀπὸ τὴ ΣΣΕ, οἱ νεαροὶ Ευέλπιδες ὀρκίζονται Ἀνθυπολοχαγοὶ λαμβάνοντας τὸ ἀτομικό τους ξίφος ἀπὸ τὸν/τὴν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας και στη συνέχεια μεταβαίνουν στις **Σχολές-Κέντρα Ἐφαρμογῆς** ὅπου λαμβάνουν εξειδικευμένη εκπαίδευση ἀνάλογα με τὸ Ὀπλο ἢ Σῶμα⁸ του Στρατοῦ Ξηράς στο ὁποῖο ἀνήκουν. Αὐτές είναι ἡ ΣΠΖ⁹, ἡ ΣΤΘ¹⁰, ἡ ΣΠΒ¹¹, ἡ ΣΜΧ¹², ἡ ΣΔΒ¹³, ἡ ΣΑΣ¹⁴, ἡ ΣΤΕΑΤΧ¹⁵, τὸ ΚΕΕΜ¹⁶ και τὸ ΚΕΥΠ¹⁷. Ἀκολουθῶς μετατίθενται σε στρατόπεδα σε ὀλη τὴν Ελλάδα ἀνάλογα με τὶς ἀνάγκες τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων ὅπου ἐφαρμόζουν τὴν πράξη ὅσα ἔχουν διδαχτεῖ μέχρι ἐκεῖνη τὴ στιγμή. Ἀμέσως μετὰ τὴν προαγωγή τους στους ἐπόμενους δύο βαθμούς¹⁸, μεταβαίνουν και πάλι στις παραπάνω Σχολές για μετεκπαίδευση.

Στη συνέχεια, μόλις προαχθούν στο βαθμό του Ταγματάρχη¹⁹, όλοι οι Αξιωματικοί ανεξαρτήτως Όπλου ή Σώματος φοιτούν στην ΣΠΣΞ²⁰ όπου τους παρέχεται εκπαίδευση ανώτερου επιπέδου στη στρατιωτική επιστήμη, τη διοίκηση και την επιχειρησιακή τέχνη. Ακολουθώντας τους δίνεται η δυνατότητα να φοιτήσουν κατόπιν εισαγωγικών εξετάσεων στην ΑΔΙΣΠΟ²¹ όπου τους παρέχεται ανώτατη εκπαίδευση σε στρατιωτικά και ακαδημαϊκά αντικείμενα και λίγο αργότερα στη ΣΕΘΑ²², όπου επιμορφώνονται πάνω σε θέματα Εθνικής Άμυνας.

Στην ΑΔΙΣΠΟ και τη ΣΕΘΑ παρέχεται και η δυνατότητα απόκτησης μεταπτυχιακού διπλώματος ειδίκευσης σε συνεργασία με Πανεπιστήμια της Ελλάδας και του Εξωτερικού, καθώς η ακαδημαϊκή εκπαίδευση συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός ολοκληρωμένου χαρακτήρα. Επιπλέον κάθε Αξιωματικός μπορεί να εκπαιδευτεί κατόπιν επιθυμίας του σε διάφορες στρατιωτικές Σχολές του εσωτερικού και εξωτερικού ή να φοιτήσει κατά τον ελεύθερο χρόνο του σε κάποιο προπτυχιακό, μεταπτυχιακό ή διδακτορικό πρόγραμμα σπουδών οποιουδήποτε ΑΕΙ, εφόσον αυτό δεν επηρεάζει την εκτέλεση των στρατιωτικών του καθηκόντων. Όπως καταλαβαίνει κανείς, **οι υπηρεσιακές ανάγκες έχουν στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων προτεραιότητα σε σχέση με τις αντίστοιχες προσωπικές**, καθώς το επάγγελμα του στρατιωτικού συνδέεται άμεσα με την εδαφική ακεραιότητα και την εθνική ανεξαρτησία της χώρας.

Το γεγονός αυτό επηρεάζει και την προσωπική ζωή της οικογένειας του Αξιωματικού, καθώς **αναγκάζεται να μετακινηθεί σε διαφορετικό γεωγραφικό διαμέρισμα της Ελλάδας ανά τακτά χρονικά διαστήματα** (συνήθως κάθε 3 χρόνια). Αυτό συνεπάγεται την ανάγκη εύρεσης νέου σπιτιού, σχολείου για τα παιδιά και ενδεχομένως εργασίας για τον/την σύζυγό του²³. Αν και ο Στρατός Ξηράς καλύπτει τα έξοδα μετακίνησης και – σύμφωνα με ένα σύστημα μοριοδότησης - παρέχει στον Αξιωματικό κάποιο από τα διαθέσιμα Στρατιωτικά Οικήματα Αξιωματικών (ΣΟΑ), τα ΣΟΑ δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες όλων των στελεχών. Επιπλέον, εάν κάποιος Αξιωματικός αφενός επιθυμεί και αφετέρου συγκεντρώνει τις απαραίτητες προϋποθέσεις, μπορεί **να μετατεθεί στο εξωτερικό** σε θέσεις του ΝΑΤΟ, του ΟΗΕ, της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή σε κάποια Ελληνική Πρεσβεία ή να λάβει μέρος σε κάποια από τις ειρηνευτικές αποστολές στις οποίες συμμετέχει η χώρα μας, αποκομίζοντας σημαντικά **χρηματικά και επαγγελματικά οφέλη**.

Όσον αφορά τις προοπτικές επαγγελματικής εξέλιξης ενός Αξιωματικού σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο, εφόσον αυτός είναι απόφοιτος της ΑΔΙΣΠΟ μπορεί να γίνει Ανώτατος Αξιωματικός²⁴ καταλαμβάνοντας διάφορες διοικητικές θέσεις του Στρατού Ξηράς, ενώ ελάχιστοι από αυτούς θα αναλάβουν τα καθήκοντα του **Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Στρατού**²⁵ (Α/ΓΕΣ) και ακόμα λιγότεροι τα καθήκοντα του **Αρχηγού του Γενικού Επιτελείου Εθνικής Άμυνας**²⁶ (Α/ΓΕΕΘΑ). Αν και η φιλοδοξία δεν είναι κάτι το κατακριτέο, η αναρρίχηση στα υψηλότερα σκαλιά της ιεραρχίας του Στρατού Ξηράς δεν θα πρέπει να αποτελεί αυτοσκοπό για έναν Αξιωματικό, αλλά να συνοδεύεται από την επιθυμία προσφοράς στην Πατρίδα, τον συνάδελφο και το κοινωνικό σύνολο.

Εξάλλου, αν και το «επάγγελμα» - ο όρος λειτουργήμα ταιριάζει καλύτερα στον ρόλο που επιτελεί - του Αξιωματικού παρέχει στους νέους σίγουρη επαγγελματική αποκατάσταση, **απαιτεί αρκετές θυσίες τόσο σε προσωπικό όσο και σε οικογενειακό επίπεδο**. Μερικές από αυτές περιλαμβάνουν την αφιέρωση ελεύθερου χρόνου για μελέτη ή υπηρεσιακές δραστηριότητες, την εκτέλεση ασκήσεων υπό αντίξοες συνθήκες, τη μακρά απουσία από τα αγαπημένα του πρόσωπα και τη συχνή αλλαγή περιβάλλοντος. Το λειτουργήμα όμως του Αξιωματικού χαρίζει επίσης **πολύτιμες εμπειρίες**, εφοδιάζει με **γνώσεις**, σφυρηλατεί **χαρακτήρα** και αναπτύσσει **σχέσεις** αναλλοίωτες στο χρόνο.

Η απόφαση που θα κληθεί να πάρει ένας νέος όσον αφορά την επαγγελματική του σταδιοδρομία εξαρτάται από τα προσωπικά του δεδομένα, τα οποία είναι διαφορετικά για κάθε περίπτωση. Αυτό ωστόσο που θα πρέπει να έχει κατά νου όποιος επιθυμεί να γίνει Αξιωματικός, είναι το αρχαίο ρητό:

«τά αγαθά κόποις κτῶνται»²⁷

¹ **Δήλωση γνωστοποίησης:** Η γνώμη που διατυπώνεται σε αυτό το κείμενο εκφράζει τις προσωπικές απόψεις του συγγραφέα και σε καμία περίπτωση δεν αντικατοπτρίζει την επίσημη θέση της Ελληνικής Κυβέρνησης ή του Ελληνικού Στρατού.

² Εύελπις καλείται ο φοιτητής της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων. Η ονομασία αυτή αντιπροσωπεύει το ρόλο που καλείται να διαδραματίσει στη μετέπειτα πορεία του ως Αξιωματικός, καθώς αποτελεί την καλή ελπίδα του Έθνους.

³ Για περισσότερες πληροφορίες μπορεί κανείς να επισκεφτεί

την ιστοσελίδα της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων στο σύνδεσμο (link) <https://sse.army.gr/>.

⁴ Το σύγχρονο πολυχωρικό πεδίο της μάχης περιλαμβάνει εκτός από τα «παραδοσιακά πεδία» της ξηράς, της θάλασσας και του αέρα και αυτά του κυβερνοχώρου (cyberspace) αλλά και του διαστήματος.

⁵ Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Εισαγωγή Ευελπίδων – Προκαταρκτικές Εξετάσεις. <https://sse.army.gr/diadi-kasies-eisagogis/>.

⁶ Βλ. Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Στρατιωτική Εκπαίδευση – Γενικά. <https://sse.army.gr/stratiotiki-ekpaideysi-genika/>.

⁷ Βλ. Στρατιωτική Σχολή Ευελπίδων, Ακαδημαϊκή Εκπαίδευση. <https://sse.army.gr/akadimaiki-ekpaideysi/>.

⁸ Η ΣΣΕ ιδρύθηκε το 1828 από τον Ιωάννη Καποδίστρια. Βλ. Γενικό Επιτελείο Στρατού, Σύνθεση του Στρατού Ξηράς. <http://army.gr/el/organosi/synthesi-stratoy-xiras>.

⁹ Σχολή Πεζικού. <https://spz.army.gr/>.

¹⁰ Σχολή Τεθωρακισμένων. <https://sath.army.gr/>.

¹¹ Σχολή Πυροβολικού. <https://spb.army.gr/>.

¹² Γενικό Επιτελείο Στρατού, Σχολή Μηχανικού. <http://army.gr/el/organosi/stoiheia-organosis-genikoy-epite-lei-oy-stratoy/dieythynseis-oplon/dieythynsi-mihanikoy-13>.

¹³ Σχολή Διαβιβάσεων. <https://sdb.army.gr/>.

¹⁴ Γενικό Επιτελείο Στρατού, Σχολή Αεροπορίας Στρατού. <http://army.gr/el/organosi/stoiheia-organosis-genikoy-epi-telei-oy-stratoy/dieythynseis-oplon/dieythynsi-aeroporias-2>.

¹⁵ Σχολή Τεχνικής Εκπαίδευσης Αξιωματικών Τεχνικού. <https://steatx.army.gr/>.

¹⁶ Γενικό Επιτελείο Στρατού, Κέντρο Εκπαίδευσης Εφοδιασμού Μεταφορών. <http://army.gr/el/organosi/stoiheia-organosis-genikoy-epitelei-oy-stratoy/dieythynseis-som-aton/dieythynsi-efodiasmoy-6>.

¹⁷ Γενικό Επιτελείο Στρατού, Κέντρο Εκπαίδευσης Υλικού Πολέμου. <http://army.gr/el/organosi/stoiheia-organosis-genikoy-epitelei-oy-stratoy/dieythynseis-somaton/dieythynsi-ylikoy-2>.

¹⁸ Ένας Αξιωματικός παραμένει στο βαθμό του Ανθυπολοχαγού για 4 έτη, του Υπολοχαγού για 5 έτη και του Λοχαγού για 6 έτη.

¹⁹ Ένας Αξιωματικός παραμένει στο βαθμό του Ταγματάρχη για 6 έτη, του Αντισυνταγματάρχη για 6 έτη και του Συνταγματάρχη για 4 έτη.

²⁰ Σχολή Πολέμου Στρατού Ξηράς. <https://spsx.army.gr/>.

²¹ Ανώτατη Διακλαδική Σχολή Πολέμου. <https://www.adispo.mil.gr/>.

²² Σχολή Εθνικής Άμυνας. <https://setha.army.gr/>.

²³ Σε αντίθεση με το παρελθόν, οι γυναίκες μπορούν να καταλάβουν τις ίδιες ακριβώς θέσεις με τους άνδρες και να ακολουθήσουν όποιο Όπλο ή Σώμα επιθυμούν.

²⁴ Ο όρος Ανώτατοι Αξιωματικοί περιλαμβάνει τους βαθμούς του Ταξίαρχου, Υποστράτηγου, Αντιστράτηγου και Στρατηγού.

²⁵ Γενικό Επιτελείο Στρατού, Αρχηγός ΓΕΣ. <http://army.gr/el/organosi/ierarhia/arhigos-ges>.

²⁶ Γενικό Επιτελείο Εθνικής Άμυνας, Αρχηγός ΓΕΕΘΑ. <https://geetha.mil.gr/archigos-geetha/>.

²⁷ Όσα πράγματα αξίζουν πραγματικά, αποκτιούνται με μεγάλη προσπάθεια (ελεύθερη μετάφραση).